

IMPLEMENTÁCIA NOVEJ LIPSKEJ CHARTY PROSTREDNÍCTVOM VIACÚROVNŇOVÉHO RIADENIA

Ďalšie kroky pre Urbánnu agendu pre EÚ

Prijatá na neformálnom stretnutí ministrov zodpovedných za mestské záležitosti dňa 30. novembra 2020

PRETRVÁVAJÚCA POTREBA VIACÚROVŇOVÉHO RIADENIA MIEST V EURÓPE

Nová Lipská charta so svojim súborom strategických princípov dobrého riadenia miest poskytuje rámec, ktorý usmerňuje koordináciu urbánnej politiky v Európe po roku 2020. Tento rámec opätovne potvrdzuje ciele a dosiahnuté výsledky Amsterdamského paktu, čím prepája pracovnú metódu Urbánnej agendy pre EÚ so strategickými princípmi Novej Lipskej charty.

My ministri zodpovední za mestské záležitosti zdôrazňujeme, že Urbánna agenda pre EÚ ako hodnotný nástroj implementácie smerujúcej k súdržnejším a pre mesto priaznivejším politikám bude pokračovať a bude sa ďalej rozvíjať s cieľom posilniť svoj vplyv a efektívnosť.

1. KONSOLIDÁCIA, REALIZÁCIA A ĎALŠÍ ROZVOJ URBÁNNEJ AGENDY PRE EÚ

My ministri zdôrazňujeme, že Urbánna agenda pre EÚ v Európe jednoznačne podporila viacúrovňové riadenie a riadenie viacerými zainteresovanými subjektmi a mala pozitívny vplyv na spoluprácu medzi miestnymi a regionálnymi orgánmi, členskými štátmi, Európskou komisiou a ďalšími inštitúciami EÚ a ďalšími zainteresovanými subjektmi. Kľúčovým úspechom Urbánnej agendy pre EÚ je príležitosť pre miestne a regionálne orgány diskutovať o prioritných mestských témach s európskymi inštitúciami, národnými ministerstvami a inými partnermi a spoločne identifikovať možnosti, ako zvýšiť komplementárnosť a previazanosť politik EÚ, ktoré ovplyvňujú mestské oblasti, a posilniť ich mestský rozmer. To je v súlade s kľúčovou úlohou miest pri tvorbe viacúrovňovej politiky.

Hodnotenie Európskej komisie týkajúce sa prvých rokov implementácie Urbánnej agendy pre EÚ ukázalo mnoho pozitívnych výsledkov. Zároveň naznačilo potrebu určitých zlepšení, aby sa dosahovanie cieľov iniciatívy prehĺbilo.

Zdôrazňujeme význam Urbánnej agendy pre EÚ ako prostriedku na podporu implementácie Novej urbánnej agendy OSN a na napĺňanie Cieľov udržateľného rozvoja v oblasti týkajúcej sa miest.

Súhlasíme, že je potrebné, aby bola Urbánna agenda pre EÚ v budúcnosti účinnejšia a efektívnejšia a aby sa využili doterajšie výsledky tohto procesu. Tri kľúčové piliere stanovené v Amsterdamskom pakte – lepšia regulácia, lepšie financovanie a lepšie znalosti (základňa a výmena), budú naďalej slúžiť svojmu účelu.

Hodnotenie Urbánnej agendy pre EÚ poukázalo na to, že obmedzené zdroje sú dôležitou otázkou, ktorej je potrebné sa venovať. Preto sú dostatočné financovanie a efektívne implementačné štruktúry založené na viacúrovňovom riadení kľúčové pre účinnejšiu implementáciu Urbánnej agendy pre EÚ.

Vítame Európsku urbánnu iniciatívu v rámci politiky súdržnosti ako nástroj na podporu Urbánnej agendy pre EÚ a medzivládnej spolupráce v mestských záležitostiach a na posilnenie

integrovaných a participatívnych prístupov a ich udržateľnosti, ako aj na podporu previazanosti medzi politikami EÚ, programami a iniciatívami v oblasti udržateľného rozvoja miest. Posilnený mestský rozmer politiky súdržnosti musí vychádzať z princípov Novej Lipskej charty a mal by prispievať k ich napĺňaniu a ak je to relevantné, mal by podporovať koncept funkčných oblastí, čím sa podporí harmonický a vyvážený rozvoj pre Európu pri súčasnom zohľadnení špecifických situácií v členských štátoch a regiónoch.

Zároveň zdôrazňujeme, že všetky zainteresované subjekty a úrovne riadenia by mali aktívne skúmať všetky možnosti alokácie zdrojov na Urbánnu agendu pre EÚ, berúc do úvahy zásady subsidiarity a proporcionality.

2. ZACHOVANIE A POSILŇOVANIE VIACÚROVŇOVEJ A MNOHOSTRANNEJ SPOLUPRÁCE

Ukázalo sa, že dôležitými silnými stránkami a úspechmi Urbánnej agendy pre EÚ sú viacúrovňový prístup, zapájanie viacerých zainteresovaných subjektov, ako aj jedinečná príležitosť najmä pre miestne a regionálne orgány nadviazať dialóg medzi všetkými relevantnými úrovňami. To isté platí aj pre tematické partnerstvá. Zároveň je potrebné sa zaoberať nedostatkom jasných a transparentných procesov, požiadaviek a konkrétnych cieľov, ako aj nerovnomernou úrovňou zapojenia zainteresovaných subjektov.

My ministri opätovne potvrdzujeme, že tematické partnerstvá zahŕňajúce viac úrovní a viac zainteresovaných subjektov zostávajú kľúčovým nástrojom implementácie Urbánnej agendy pre EÚ spomedzi širšieho súboru opatrení zameraných na posilnenie mestského rozmeru politik EÚ tak, ako je stanovené v Amsterdamskom pakte. Mali by sa však zväžiť a preskúmať ďalšie formy spolupráce, ktoré prispievajú k udržateľnému rozvoju miest a sú v súlade s viacúrovňovým princípom a princípom zapojenia viacerých zainteresovaných subjektov.

Dohodli sme sa preto, že v budúcnosti bude potrebné vytvoriť cielenejší, vyváženejší a transparentnejší rámec, v rámci ktorého bude možné flexibilnejšie nastaviť tematické partnerstvá, najmä pokiaľ ide o trvanie, zloženie a výstupy. To znamená, že spoluprácu medzi partnerstvami budú určovať konkrétne ciele. Aby sa prejavila rozmanitosť európskych mestských oblastí a ich rôzne potreby, je dôležité zapojenie miest všetkých veľkostí. Výber partnerov bude prebiehať na základe osobitných výziev na tvorbu partnerstiev a budú založené na ex-ante hodnotení s cieľom zaistiť adekvátnu úroveň tematických a procedurálnych znalostí partnerov. Primerané zdroje môžu zabezpečiť dosiahnutie cieľov partnerstiev a fungovanie v rámci nízkoprahových administratívnych postupov. Aby sa zabezpečil väčší dosah na jednotlivé odvetvia, mala by od začiatku každého partnerstva fungovať úzka spolupráca so zástupcami príslušných generálnych riaditeľstiev Európskej komisie a národných ministerstiev.

Zdôrazňujeme, že je kľúčové stavať na hodnotnej práci 14 tematických partnerstiev, ktoré fungujú od roku 2016, a pokračovať v podpore implementácie opatrení. Tematické zoskupenie opatrení v rámci partnerstiev s cieľom vytvoriť synergie môže byť potenciálne veľmi silným nástrojom pre rozvoj tematickej orientácie Urbánnej agendy pre EÚ. Z procedurálneho hľadiska je možné poučiť sa

z pilotnej fázy Urbánnej agendy pre EÚ: je potrebné podporovať silnejší prenos skúseností smerom k príslušným zainteresovaným subjektom, ako aj silnejšiu spoluprácu medzi partnerstvami.

Nové témy pre tematické partnerstvá alebo porovnateľné viacúrovňové nástroje by mali byť v súlade s politickými prioritami a iniciatívami EÚ a mali by im poskytovať vstupné informácie, najmä ak ide o jasný mestský rozmer. Týka sa to najmä Európskej zelenej dohody, Európskeho piliera sociálnych práv, Európskej digitálnej stratégie, Plánu obnovy pre Európu a globálnych priorít zdôraznených v Agende 2030 pre udržateľný rozvoj a v Novej urbánnej agende.

3. DOSIAHNUTIE LEPŠEJ REGULÁCIE, LEPŠIEHO FINANCOVANIA A POLITICKEJ SÚDRŽNOSTI

My ministri uznávame, že partnerstvá v rámci Urbánnej agendy pre EÚ poskytli užitočné informácie o problémoch a výzvach súvisiacich s implementáciou legislatívy a politik EÚ. Zároveň sa však pri hodnotení Urbánnej agendy pre EÚ zistilo relatívne málo opatrení zameraných na lepšiu reguláciu alebo lepšie financovanie. V dôsledku toho si tieto oblasti vyžadujú cielenejší prístup. Ich budúce naplnenie musí byť úzko spojené s cyklami tvorby politiky a financovania EÚ a existujúcimi inštitúciami a procesmi.

Zdôrazňujeme, že kľúčové je nepretržité budovanie právnych a procedurálnych znalostí, ktoré musia byť k dispozícii partnerstvám, aby sa zabezpečili účinné a včasné opatrenia. Tieto znalosti sú nevyhnutné na vytvorenie úzkeho prepojenia Agendy lepšej regulácie a platformy Fit for Future.

Preto odporúčame, aby sa oblasť lepšej regulácie v rámci Urbánnej agendy pre EÚ prepojila s ročným programom práce a prípadne sa zvažila v rámci platformy Fit for Future vzhľadom na jej rokovací poriadok. Budúca Urbánna agenda pre EÚ a jej spôsoby realizácie navyše musia mať okrem iného neustály prístup k právnej podpore, aby sa mohli podporovať legislatívne opatrenia a odporúčania, z ktorých majú priamy prospech mestá a regióny EÚ.

Zaväzujeme sa, že náležite zvažíme kroky a odporúčania vyplývajúce z Urbánnej agendy pre EÚ.

4. ZABEZPEČENIE LEPŠÍCH ZNALOSTÍ A INTENZÍVNEJ KOMUNIKÁCIE

Z hodnotenia Urbánnej agendy pre EÚ vyplynula potreba zlepšiť internú komunikáciu medzi kľúčovými aktérmi. Zároveň je potrebné posilniť horizontálny a vertikálny dialóg o urbánnej politike tak, aby sa zabezpečil lepší tok informácií najmä o implementácii a zlepšila sa transparentnosť a zodpovednosť.

My ministri zdôrazňujeme, že oba elementy lepších znalostí – vedomostná základňa a výmena poznatkov – by sa mali vykonávať diferencovane a cielene. Na tento účel by mali byť partnerstvá schopné zúročiť existujúce podporné štruktúry a zapojiť relevantných partnerov. Vedomostnou základňou sa zaoberajú najmä jednotky znalostnej politiky v rámci generálnych riaditeľstiev Európskej Komisie,

Spoločného výskumného centra Európskej komisie, Eurostat, ESPON, JPI Urban Europe, Horizont Európa, EUKN a ďalšie znalostné programy a siete. Výmenu poznatkov, ako aj budovanie kapacít a vedomostí by mali podporovať programy a iniciatívy politiky súdržnosti, najmä Európska urbánna iniciatíva a program URBACT. Vo všeobecnosti mnohé výskumné a inovatívne aktivity podporujúce spoluprácu v oblasti vedy a politiky ponúkajú veľký potenciál a mali by sa vziať do úvahy v budúcich procesoch týkajúcich sa Urbánnej agendy pre EÚ. V oblasti medzinárodnej spolupráce a rozvoja miest môže byť zapojenie zainteresovaných subjektov z tretích krajín v rámci stanovenom medzivládnyimi organizáciami prospešné pre šírenie a kapitalizáciu poznatkov.

Uznávame potrebu lepšieho strategického zosúladenia Územnej agendy 2030, mestského rozmeru politiky súdržnosti, národných rámcov mestských politík a Urbánnej agendy pre EÚ. Na miestnej a regionálnej úrovni by mal z výsledkov Urbánnej agendy pre EÚ profitovať širší okruh miest a zainteresovaných subjektov.

Národné kontaktné body preto považujeme za kľúčové pri podpore relevantných kapitalizačných a komunikačných aktivít a aktivít na šírenie poznatkov. Je potrebné zaručiť dodržiavanie zásad subsidiarity a proporcionality a malo by sa zabrániť duplikácii štruktúr.

5. RIADENIE URBÁNEJ AGENDY PRE EÚ POMOCOU ÚČINNÝCH ŠTRUKTÚR NA PODPORU ROZHODOVANIA

My ministri potvrdzujeme, že sa dosiahol značný pokrok v posilňovaní mestského rozmeru a vo vytváraní spoločného rámca pre iniciatívy urbánnej politiky prostredníctvom Urbánnej agendy pre EÚ. Hodnotenie Urbánnej agendy pre EÚ jasne dokazuje, že jej výsledky súvisia s posilnením spolupráce medzi miestnymi a regionálnymi orgánmi, členskými štátmi a Európskou komisiou a s úzkym partnerstvom s ostatnými príslušnými európskymi inštitúciami a zainteresovanými subjektmi. Hodnotenie však naznačuje, že Urbánnej agende pre EÚ chýba efektívny mechanizmus riadenia a že je potrebné venovať viac pozornosti komunikácii so zainteresovanými subjektmi, ako aj implementácii jednotlivých opatrení.

Uznávame kľúčovú úlohu členských štátov pri riešení týchto nedostatkov a pri účinnejšej implementácii Urbánnej agendy pre EÚ.

V duchu Deklarácie ministrov z Rigy smerom k Urbánnej agende pre EÚ uznávame štruktúry medzivládnej spolupráce v oblasti mestského rozvoja ako platformu vhodnú pre diskusiu všetkých zainteresovaných subjektov a pre riadenie Urbánnej agendy pre EÚ v budúcnosti.

Amsterdamský pakt uvádza, že generálni riaditelia zodpovední za urbánne záležitosti (DGUM) sú ústredným koordinačným a rozhodovacím orgánom Urbánnej agendy pre EÚ a Skupina pre mestský rozvoj (UDG) im radí a podporuje ich. DGUM a UDG budú naďalej využívať podklady od technickej prípravnej skupiny pre urbánnu agendu (UATPG).

Pre budúce napĺňanie Urbánnej agendy pre EÚ si budú partnerstvá vyžadovať podporu v oblasti komunikácie, odborných znalostí, manažmentu a administratívy, ako aj usmernenie týkajúce sa prierezových otázok a silnejšiu vzájomnú spoluprácu. Členské štáty a Európska komisia budú spoločne vykonávať ex-ante hodnotenie, pripravovať príslušné výzvy na tvorbu partnerstiev, monitorovať pokrok a transparentným spôsobom využívať skúsenosti a výsledky. Zároveň je potrebné podporovať medzivládnu spoluprácu v mestských otázkach v súlade s prioritami predsedníckeho tria, čím sa podporí strategická analýza a syntéza, súdržnosť a kontinuita v rámci programov tria a medzi nimi, poskytovať podporu DGUM a UDG, čím sa nakoniec posilnia mestské politiky v členských štátoch.

Preto súhlasíme s tým, že špecializovaný a stály sekretariát pre urbánne záležitosti môže tieto úlohy plniť najefektívnejšie a najkoordinovanejšie a budeme pracovať na vytvorení adekvátnej štruktúry v rámci Európskej urbánnej iniciatívy. Veríme, že to bude viesť k silnejšej spolupráci a väčšiemu vplyvu na mestské záležitosti v celej Európe.

II ZÁVERY

My ministri zodpovední za mestské záležitosti, sa zaväzujeme implementovať princípy Novej Lipskej charty a pokračovať vo viacúrovňovom prístupe k riadeniu na princípe partnerstva v rámci Urbánnej agendy pre EÚ. Vyzývame všetkých našich partnerov, aby s nami spolupracovali v rámci svojich kompetencií, zodpovednosti a kapacít. Predovšetkým vyzývame Komisiu, aby:

- a) naďalej zohrávala aktívnu úlohu pri ďalšom rozvoji a implementácii Urbánnej agendy pre EÚ v súlade so strategickými princípmi stanovenými v Novej Lipskej charte a v úzkej spolupráci s DGUM a UDG a všetkými ostatnými zainteresovanými subjektmi;
- b) aj naďalej napomáhala implementácii Urbánnej agendy pre EÚ poskytovaním podpory Európskej urbánnej iniciatívy, v úzkej spolupráci s členskými štátmi a zapojením príslušných generálnych riaditeľstiev do tohto procesu;
- c) zabezpečila kontinuitu, súdržnosť a koordináciu Urbánnej agendy pre EÚ prostredníctvom podpory implementácie opatrení a odporúčaní, ktoré vyplynú zo súčasných a budúcich tematických partnerstiev alebo iných viacúrovňových a mnohostranných mechanizmov stanovených v Urbánnej agende pre EÚ;
- d) pokračovala v úsilí o ďalšie posilnenie koordinácie a zefektívnenie politík ovplyvňujúcich mestské oblasti s cieľom posilniť komplementárnosť politík a posilniť ich mestský rozmer, najmä v oblastiach lepšej regulácie, lepšieho financovania a lepších znalostí;
- e) zosúladiť svoje opatrenia na posilnenie mestského rozmeru politík EÚ s Urbánnou agendou pre EÚ, najmä v rámci svojich politických priorit, pracovného programu, legislatívnej činnosti a plánovaných konzultácií;
- f) boli zohľadnené výsledky a odporúčania tematických partnerstiev alebo iných viacúrovňových a mnohostranných mechanizmov stanovených v Urbánnej agende pre EÚ a aby bolo možné o týchto výsledkoch a odporúčaníach, po prijatí usmernenia od DGUM, diskutovať v príslušných odborných skupinách pri prejednávaní nových a existujúcich právnych predpisov EÚ;

- g) v určitých prípadoch naďalej hľadala možnosti výraznejšieho posudzovania mestského a územného rozmeru ako súčasť posudzovania vplyvov;
- h) v kontexte Európskej urbánnej iniciatívy pravidelne podávala správy o implementácii a výsledkoch Urbánnej agendy pre EÚ;
- i) zabezpečila, že Urbánna agenda pre EÚ bude aj naďalej prispievať k implementácii Novej urbánnej agendy a plneniu Cielov udržateľného rozvoja (SDGs) najmä v oblasti rozvoja miest.

Vyzývame členské štáty, aby:

- a) podnikli vhodné kroky pre príslušné orgány na všetkých úrovniach riadenia a zapojili ich do ďalšieho rozvoja a implementácie Urbánnej agendy pre EÚ v súlade so strategickými princípmi stanovenými v Novej Lipskej charte a v súlade s príslušnými kompetenciami a so zásadami subsidiarity a proporcionality;
- b) podľa potreby podporovali implementáciu aktivít a odporúčaní vyplývajúcich z Urbánnej agendy pre EÚ, ako aj budúcich tematických partnerstiev alebo iných viacúrovňových a mnohostranných mechanizmov stanovených v Urbánnej agende pre EÚ;
- c) zohľadnili v určitých prípadoch výsledky a odporúčania tematických partnerstiev alebo iných viacúrovňových a mnohostranných mechanizmov stanovených v Urbánnej agende pre EÚ, aby sa o týchto výsledkoch a odporúčaníach po prijatí usmernenia od DGUM diskutovalo v príslušných pracovných skupinách Rady pri prejednávaní existujúcich a nových právnych predpisov;
- d) prispievali k posilneniu väzieb medzi národnými rámcami mestských politík a Urbánnou agendou pre EÚ prostredníctvom národných kontaktných miest s cieľom podporiť relevantné aktivity v oblasti kapitalizácie, komunikácie a šírenia;
- e) zabezpečili, že Urbánna agenda pre EÚ bude naďalej prispievať k implementácii Novej urbánnej agendy a Cielov udržateľného rozvoja (SDGs) najmä v oblasti rozvoja miest;
- f) pre Urbánnu agendu pre EÚ mobilizovali podporu na vysokej úrovni s cieľom dosiahnuť pokrok v urbánnych záležitostiach EÚ, sprostredkovať metódy a výsledky Urbánnej agendy pre EÚ širšiemu publiku a inšpirovať k vzniku strategickej a politickej medzisektorovej agendy pre mestá a regióny.

Podporujeme miestne a regionálne orgány, aby:

- a) sa aktívne zapojili do rozvoja a implementácie Urbánnej agendy pre EÚ v súlade so strategickými princípmi stanovenými v Novej Lipskej charte a v súlade s ich kompetenciami a princípom subsidiarity;
- b) odborne prispievali k priebežnému hodnoteniu dosahov európskeho legislatívneho a finančného rámca na miestnu úroveň a využívali pri tom svoje znalosti, ktoré sú nevyhnutné pre Urbánnu agendu pre EÚ, ako aj pre európske siete zastupujúce záujmy miest ako Rada európskych samospráv a regiónov a EUROCITIES;
- c) pokračovali v spolupráci medzi mestami na európskej úrovni a posilňovali ju, napríklad prostredníctvom programu URBACT a podporovali zdieľanie znalostí, budovanie kapacít a ich implementáciu aj vo vzťahu k Urbánnej agende pre EÚ;
- d) spolupracovali s ostatnými miestnymi a regionálnymi samosprávami všetkých veľkostí, so súkromným sektorom, s miestnymi komunitami, so znalostnými inštitúciami a s občianskou spoločnosťou pri presadzovaní cieľov Urbánnej agendy pre EÚ.

Vyzývame európsky parlament, aby:

- a) v relevantných prípadoch vzal do úvahy výsledky a odporúčania tematických partnerstiev alebo iných viacúrovňových a mnohostranných mechanizmov stanovených v Urbánnej agende pre EÚ a aby sa po prijatí usmernenia od DGUM mohlo o týchto výsledkoch a odporúčaníach diskutovať v relevantných výboroch pri riešení existujúcich a nových právnych predpisov;
- b) sa vytvorilo trvalé spojenie medzi Urban Intergroup a procesom Urbánnej agendy pre EÚ.

Vyzývame Európsky výbor regiónov a Európsky hospodársky a sociálny výbor, aby:

- a) v rámci svojich právomocí poskytovali vstupy a podporu ďalšiemu rozvoju a implementácii Urbánnej agendy pre EÚ v súlade so strategickými princípmi stanovenými v Novej Lipskej charte;
- b) prispievali k cieľom lepšia regulácia, lepšie financovanie a lepšie znalosti prostredníctvom podpory tematických partnerstiev alebo iných viacúrovňových a mnohostranných mechanizmov stanovených v Urbánnej agende pre EÚ právnymi a procedurálnymi znalosťami a prostredníctvom šírenia informácií zameraného na zapojenie širšieho spektra zainteresovaných subjektov do tohto procesu.

Vyzývame Európsku investičnú banku, aby:

- a) svojimi skúsenosťami v oblasti financií prispela k práci tematických partnerstiev alebo iných viacúrovňových a mnohostranných mechanizmov stanovených v Urbánnej agende pre EÚ najmä v oblasti lepšieho financovania a lepších znalostí;
- b) v relevantných prípadoch zohľadnila strategické princípy Novej Lipskej charty a ciele Urbánnej agendy pre EÚ vo svojom prístupe k poskytovaniu úverov, ku kombinácii grantov a úverov a k poradenským službám v kontexte miest s prihliadnutím na potrebu podpory udržateľných stratégií mestského a regionálneho rozvoja;
- c) rozvíjala finančné nástroje a prístupy k financovaniu na podporu strategických princípov Novej Lipskej charty v spolupráci s ďalšími medzinárodnými finančnými inštitúciami a podporujúcimi bankami;
- d) spolupracovala so zainteresovanými subjektmi v mestách na navrhovaní a implementácii obehových a inovatívnych obchodných modelov potrebných na dosiahnutie klimaticky neutrálnych, sociálne udržateľných a produktívnych miest.

www.bmi.bund.de

Images by
Dominique Breier

Preklad
Ministerstvo dopravy a výstavby Slovenskej republiky
Sekcia bytovej politiky, stavebníctva a mestského rozvoja
Námestie slobody č. 6,
810 05 Bratislava